

TIDEVARVET

Nr 6. 6 febr.

Nr 6. 4 årg. 1926.

Tidevarvet Nr 6

Längs horisonten är en blick utöver händelserna ute i världen.

Tanke och liv, ett knippe dikter av författarinnan Eva Årads.

Till äro må antagas... redogörelse för och reflexioner över regeringsförslaget om nya villkor för ägandet av jord. Ledaren föreslår ännu en bestämmelse: 8-timmars dagsarbete som minimum för rätt att vara jordägare.

Ny attack mot gift kvinna avser de motioner, som syfta till inskränkning i gift kvinnas rätt att inneha stats-tjänst. Observera hur den ene motionären, herr Öhman använder statistiken för sina syften. I artikeln ha röstsiffrorna vid voteringen av hr Lindbergs motion i andra kammaren vid förra årets riksdag blivit omkastade. Motionen avlogs med 90 röster. 79 röstade för motionen.

Clara Wigforss har sänt oss en del behjärtansvärda reflexioner i detta sammanhang.

Konstens nödläge: tankar med anledning av den Dahlska motionens begäran om utredning hur den dramatiska konsten skall kunna stödjas.

Dr Gunhild Bergh ger i Cassandra en analys av Ferreros senaste bok: Demokratin i Italien. Cassandra är ett smeknamn på Ferrero.

Ha vi råd att andas? frågar dr Axel Lundström och svarar: ja, om den oförtjänta jordvärdestegringen beskattas av staden får staden råd att hålla sig med lungor d. v. s. parker.

Kom ihåg
Barnets Lyckopenning
erhålles genom Färlösninghem och Barnmorskor samt
DE BLINDAS FÖRENING
Majorsgatan 12 STOCKHOLM.

Sänd minneshyllning genom
Blomsterfonden
Tel. Blomsterfonden.
Adr. **Arsenalsgatan 6, n. b.**
STOCKHOLM.

Dröj ej längre

med att insända
prenumerations-
avgiften för 1926.

Längs horisonten

Den som gräver en grop.

Man har alltid haft klart för sig att Ryssland i motsats till de andra europeiska makterna sökte på alla sätt ställa sig väl med Kina, underblåste den kinesiska nationalismen och främlingshatet och framställde sig själv som Kinas enda osjälviska vän. Därför blev man högst förvånad då aftontidningarna plötsligt förkunnade krig mellan de såta vännerna Ryssland och Kina. Det var visserligen ett krig, vilket — som vi nämnde i förra numret — hann utbyta och avslutas med fredlig överenskommelse under några få dagar. Men i alla fall, det var en allvarlig krottvors mellan Mandshuriets härskare general Tjang-Tso-lin och Sovjet, och den slöt med nederlag för Sovjet.

Det intressanta härvid lag är kanske inte så mycket själva tvisten. Den gällde som vi nämnt en av ryssarna redan före rysk-japanska kriget byggd järnväg, som går genom Mandshuriet. Denna viktiga järnväg sköttes av Sovjets eget folk. Vid en tidpunkt, då järnvägen var av särskilt stor betydelse för Mandshuriets diktator i hans operationer mot den bekante Feng kallad Pekings behärs-kare, och förbunden med Sovjet, uppstod underliga olyckor med järnvägen, som i hög grad förseade trupptransporterna. Dessutom presenterade Moskva en räkning på åtskilliga miljoner för transporterna. Tjangs folk hade hittills åkt gratis. Då tog Tjang helt enkelt och arresterade järnvägs-personalen. Nu kom Sovjet i den obehagliga ställningen att få lov att hota med vapenmak för att bevaka sina rättigheter i Kina, och måste så-lunda visa sig för Kinas folk såsom inte en bit bättre än de andra mak-terna, vilkas uppförande det så för-dömt och sökt slå myn av. Och nu — vilket är det verkligt intressanta med denna sak — stötte Sovjet på den nationalism och det främlingshat det självt varit med om att utså. Kina vägrade att bli Rysslands verktyg bakom Mandshuriets diktator stod Japan och Ryssland måste sluta en hastig fred och gå med på Tjangs trupper allt fortfarande få åka gratis. Detta är ett nederlag för Sovjet.

Dess sluge utrikesminister Tjtjerin är överlistad. Man kan vara för slug ibland. Inte alltid kan man ostraffat intrigera och utså missämja mellan andra.

Amerika och världsdömstolen.

För någon tid sedan var en stor skara kvinnor samlade utanför Capitolium i Washington medan senaten — Förenade staternas första kammar — behandlade frågan om anslutningen till Haagdomstolen. Behandlingen har hållit på i det oändliga tack vare oppositionens energi. Denna skara var endast representanter för den rikningen inom det amerikanska folket, som vill samarbete med Europa. Senaten har fört varit omöjlig att få med, Amerika skulle vara självt nog, en isolerad enhet. Nu har senaten med 3/4 majoritet gått med på presidentens förslag att Amerika skulle sluta sig till Haagdomstolen eller, som man där säger: Världsdömstolen. Visserligen har väsentliga förbehåll gjorts för Amerikas anslutning, men i alla fall anses att ett första steg är taget med Amerikas anslutning till Nationernas förbund.

Tanke och liv

Grubblaren fattar ej världens väsen,
söm är såsom vatten,
rinnande ständigt på nytt genom hän-
der som söka att hålla
helheten fast i sitt grepp men fålla
blott flyktiga droppar.

Barnet som sorglöst tar sig ett bad
bland glittrande böljor,
leende njutande nrets behag och den
friska naturen,
barnet vet gåtornas svar och erfar
vad liv är och vatten.

Spektrum

Jag kunde vara människan
i proletär och prins,
all världen strålar in i mig
likt solljus vilket bryter sig
till färgspel i en lins.

Jag kunde vara dagg och blom
och frö som myllas ner,
mig självt och tusen ting därtill,
allt vad jag längtar eller vill
och allting vad jag ser.

Jag kunde vara det jag är,
reflex av allt som finns,
om blott jag kunde lyda mig
och låta livet bryta sig
likt solljus i en lins.

Vila

Att leva är att tyda
alltjämt på nytt den gåta
som döljer sig däri
att kunna le och gråta,
att lida och att lyda
och ändå vara fri.

Barn gör i fred som det i krig är vant.

Det följer en hemlig olycka med oohedliga metoder, det visar också den ungerska falskmyntaffären. Det skulle inte finnas någon gräns för var vad samvetslösa politiska konspiratorer skulle kunna åstadkomma för att underminera freden och ställa till oreda mellan folken, om inte det funnes en oskriven lag, som sade, att de alltid dra till sig förrådare. De kunna aldrig undgå dem helt enkelt, hur de än välja sina verktyg. Det mest sannolika av alla de nyheter, som kommit från Ungern från falskmyntaffären är därför det, att falskmyntarligans förnämsta förtroendeman, överste Jancowitz, stod i fransk sold och förrådade sina uppdragsgivare. Bland hans papper fanns också en mycket noggrann förteckning på alla de sammansvurna till franska polisens tjänst.

Det visar att fler och fler av Ungerns höga ämbetsmän äro inblandade, ja att statsministern, greve Bethlen själv haft en aning om företaget utan att göra annat därvid än avråda till dess utförande. Den enkla förklaringen till att allt detta är möjligt är väl den, att falskmynteri inte ansågs så häresande i Ungern efter allt vad man varit med om i detta land. Statsministern måste se genom fingrarna med så mycket annat, där fanns en snaki i staten, nämligen armén, som stod över lagarna. Hur skulle han kunna dyka ner just på ett av de vaknande ungrarnas många lagstridiga företaget?

En svensk tidning har tillrättavist furst Windischgrätz för att han jämfört sig med många berömda statsmän, vilka under krig använt sig av falskmynteri som vapen. Han borde ju tänka på, att det var en helt annan sak att under ett krig tillverka falska sedlar än att göra det under fredstid. I krig kan t. o. m. en Pitt tillåta sig det, i fred kan inte en Windischgrätz göra det utan att bli en vanlig brottsling. Denna dubbelmoral har varit vår djupa olycka i Europa. Vi ta oss skollöv från kristlig och borgerlig moral, så fort vi ha krig. (Forts. å sid. 6.)

av EVA ÅRADS

Versen

Det ringar en vers i mitt öra,
jag vet ej om vad den bär bud.
Jag lyssnar men lyckas ej höra
i söng dess befrjade ljud.

Jag lyssnar och väntar. Det stiger
ett sorl som av böljor som slå
och vinden som sjunger och tiger
och tankar som komma och gå.

Och jag känner mitt väsen och vara
som del av det helas ackord
och fläkt av det osägbara
som gats i de levandes värld.

Den versen som ringar är fången
i vågors och vinds melodi,
och därför i ord-t och sånger,
han aldrig d n versen bli fri.

Husmoderns arbete

består till icke ringa del i utväljandet av de bästa inköpskällorna.
För livsmedel är valet lätt. I våra 129 butiker gäller principen:
högsta kvalitet till lägsta pris.

Konsumtionsföreningen Stockholm m. O.

Devinez.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgiri jordag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.
Mottagningsstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 c. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 5:50, halvår kr. 3:—,
kvartal kr. 1:75 Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
per millimeter
Textsida eller särskilt be-
gård plats..... 22 öre
I text 20 "

Rylander & Olssons Boktryckeri
STOCKHOLM 1926.

Tidevarvets Rådfrågningsbyrå

för föräldrar
Slussplan II
torsdagar 9.30—10.30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein

Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmortgsgatan 3, Stockholm.
Telefon 244 88, Norr 244 19.

Familjerätt. Hyresrätten. Testa-
menten. Bouppteckningar. Förfråg-
ningar från landsorten besvaras om-
gående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå

Leah. Eva Andén. Ledamot av Sveriges
Advokatsamfund.
Lilla Vattug. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
STOCKHOLM.

SPECIALITET: Familje- och arvskä-
r, bouppteckningar och testamenten, för-
valtningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

ADVOKATEN JURIS KANDIDAT

Marta Björnrom Romson
Medlem av Sveriges Advokatsamfund.
Arnselngatan 14, I.
(Mitt emot Operahuset.)

Tel. N. 1388. Stockholm.
Juridiska uppdrag av alla slag emot-
tagas. Skriftliga förfrågningar besvaras
omgående.

Infört genom

Stockholms Läkareförening
Doktor Hanna Bernhagen

har flyttat till Sturepalatset, Bil-
loteksg. 11. Tel. Norr 103 00.
Stockholm.

Alma Axelssons

Förlossningshem,
Linnég. 19, Stockholm. Tel. 778 24, mot-
tagar inack., äv. för längre tid. Tryggt och
ogen. Vålrök.

Östermalms Nya Förlossningshem

SKEPPAREGATAN 27, 4 tr. (hiss)
STOCKHOLM
Tel.: Förlossningsvärd. 708 48. Förstodörinnan 749 82
Fritt val av läkare

Engelbrekts Sjuksköterskebyrå

rekom. Valhallav. 18, II, Stockholm.
Tel. 261 81.

Thufvesson's Blomsterhandel

GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefoner Söder 336 69, 3489

Sjuka och svaga

hänvisas till den av tusentals beprövade
"WOHMUTH-METODEN"
som bekvämt kan utföras i hemmet.
Begär muntliga, kostnadsfria upplys-
ningar från
WOHMUTH-CENTRALEN, Kungsg. 28,
Stockholm. Tel. 112 17 & Norr 52 33.

Till åbo må antagas ...

Som i trontalet bebådades har K. Maj:t för riksdagen framlagt förslag till lag om upplåtelse under åborätt av viss jord. D. v. s. att jord, som tillhör kronan och som ej innehaves med stadgad åborätt eller är till visst statsändamål anslagen, må för bildande av jordbruksfastigheter upplåtas mot avguld under åfrittlig och för ytterlig besittningsrätt för obegränsad tid.

Länsstyrelsen skall enligt detta förslag utgå den myndighet, som träffar avtal om jordens upplåtelse till åbo samt utöva tillsyn över upplåten jord.

Till åbo må antagas svensk medborgare, som råder över sig och sin egendom, och åborätten går sedan i arv. Den kan också överlåtas genom testamente, gåva eller försäljning. Det framgår likväl av förslaget, att vare sig åborätten överlåtes genom arv eller köp fordras länsstyrelsens godkännande av vederbörande som åbo, fast det i avseende på köp inte är uttryckt med full tydlighet. Sådan överlåtelse av en person till en annan skall ske skriftligen och på samma sätt som gäller vid köp av fast egendom. Vad överlåtelserna beting sig för avstående av åborätten med jordförbättringar, byggnader, stängsel och andra för stadigvarande bruk avsedda anläggningar, utsäde, gröda, kreatur, redskap m. m. skall under angivande av varje belopp för sig upptagas i överlåtelserna.

Vidare stadgas att åbon skall vara bosatt i fastigheten, såvida ej länsstyrelsen på grund av särskilda omständigheter medger, att han må vara bosatt annorstädes. Det är en ganska anmärkningsvärd paragraf, men för att bli till verklig nytta för den även inrymt något av den norska lagformuleringen om att "själva bruka sin jord". Eller varför icke en arbetstidslag, ehuru i motsatt riktning mot den nu gällande, minst 8 timmars i stället för högst 8 timmars arbetstid!

Åbon skall ansvara för all skatt och annan allmän tunga, som utgår för fastigheten.

Byrter åbon mot bestämmelserna i lagen, är åborätten förverkad.

Avgälden bestäms för 20 år i sänder om särskilda omständigheter inte föranleda annan överenskomst. Avgälden skall bestämmas i naturprodukter och efter en avkastning under medelgod å men utgår i penningar efter senast bestämda medelmarkpris. Detta är ett mycket lyckligt grepp på förhållandena, ty därigenom stiger och sjunker avgälden i samband med prissättningen på det som jorden frambringar.

I likhet med att man tillåter sig betvivla att länsstyrelsen är rätt forum för den egenskap av barnavårdens högsta väktare i länet, som tillerkänns den genom de nya barnavårdslagarna, ställer man sig tveksam för om det är lämpligt att länsstyrelsen nu också skall vara högsta myndighet för åborättens tillämpning och övervakande. Det är givetvis den enklaste utvägen, men kanske vore hushållningssällskapen bättre skickade för en sådan uppgift. Ätminstone behövdes där vid sidan av länsstyrelsen någon sakkunskap i avseende på jordbruk.

På det hela taget är detta en ganska märklig proposition, och man kan icke ha något att invända mot åborätten i och för sig. Men vad är egentligen propositionens syfte och vad kommer den att leda till? Det måste man göra klart för sig. Inne-
sluter den en form som så småningom skall utvidgas till att bli den nya arrendeformen med vissa moderationer gällande även enskild jord? Eller är den i stället grundvalen för den framtida äganderätten till jorden, även då med vissa moderationer? Det är frågan! Och därför är det beslut riksdagen här kommer att fatta, av vida större betydelse, än man vid första genomläsandet av förslaget tänker sig.

Som svar på denna proposition har även framkommit åtskilliga motioner, som gå ut på att styckningen av denna kronojord skulle ske med upplåtelse under enskild äganderätt eller ätminstone med möjlighet för innehavaren att lösa jorden att besittas med full äganderätt. Hr Lindhagen har också motionerat om beskattning av jordvärde eller jordvärdestegring.

1926 års riksdag skall behandla frågan om upplåtelse av viss kronojord under åborätt. Det vore önskvärdt, att 1926 års riksdag i samband därmed tog upp grundproblemet om jordfrågans lösning. Eller skola vi med förbundna ögon lösa detalj efter detalj till dess vi en vacker dag finna, att den s. k. jordfrågan är löst. Men då säkerligen på ett helt annat sätt än önskat och menat. Då kanske det skall bli möjligt att väcka intresse för jordfrågan och dess ändamålsenliga lösning. Bara det inte är för sent.

Men det är som sagt en helt vanlig skolstrejk. Det kan man däremot inte precis säga om strejken i Tuolluvaara. Den har blivit konstigare och otroligare för var dag, som gått. Den kommunistiska avdelningen 78 i Kiruna har behagat blockera skolan i Tuolluvaara och täckts förklara, att de icke ämna upphäva blockaden, förrän skolrådet har anställt vid skolan den vaktmästare som avdelning 78 vill. Att avdelning 78 här sig konstigt å, må ju vara hänt, men att samtliga myndigheter godtaga 78:s konstiga beteende är värre. Skolan har varit stängd under 2 veckor och under tiden har skolrådet böjt sig för blockaden i hopp om att 78 skulle inse sitt "misslag".

Men när 78 fortfarande visade sig lika hopplöst sinnesförvirrad djärvedes skolrådet övergå från att hålla sammanträden, varav de flesta ledde till platt intet till att öppna skolan. I sanning ett modigt tilltag!

Nu räcker det inte med M. O. och J. O. längre. De ständigt återkommande och alltid lika pikanta tvisterna vid professorsutnämningarna påkalla även en U. O. anser den kätterske professor Lundstedt i Uppsala, U. O. är uttutt Universitetens ombudsman, men torde väl närmast bli en klagerätt för misshandlade professorsämnen.

Till e. o. notarie i Göta hovrätt har antagits jur. kand. Birgit Spångberg. Blott en gång förut har en kvinnlig notarie inskrivits i hovrätten.

Regeringen och 8-timmarslagen

Regeringen har nu framlagt förslag om att göra 8-timmarslagen permanent. Bakom detta förslag ligger en kraftig opinion inom arbetarklassen, utökad med alla dem, som anse, att provisoriet varat tillräckligt länge, att lagen är utprovad, och att striderna omkring densamma böra ta slut.

Däremot bli även 8-timmarslagens vännere betänksamma inför socialministerns förslag att utsträcka lagen till allt arbete, även inom de små företagen, som hittills stått utanför. Därmed skulle visserligen Sverige komma upp till Washingtonkonventionens bestämmelser av 1919. Men dessa ha ingenstades kunnat genomföras i hela sin stränghet. Och genomfördes lagen på papperet i Sverige, skulle såkert stora praktiska svårigheter uppstå vid dess tillämpning. Det är alltid farligt att anta en lag, som är svår att efterleva. Olydnader mot den torde bli svåra att kontrollera och beivra. Vem skall se efter att byskomakarens lärning inte arbetar mer än 8 timmar om dygnet?

För hela grundtanken i Washingtonkonventionen är det bättre att Sverige har en modifierad 8-timmarslag, som efterlevs, än en bokstavlig avslutning till konventionen, som inte kan genomföras i praktiken.

Svart på vitt

Förslaget till undantagsbestämmelser för de gifta kvinnorna, som praktiskt taget hindra dem från att innehava statstjänst eller allmänt uppdrag, har icke endast funnit sin talesman inom vår svenska riksdag. Även i Norge har förslag till en ny lag i liknande syfte sett dagens ljus. Förslaget föranleder följningen "Norges Kvinder" till en pepprad artikel.

Denna attack mot gift kvinnas förvärvsmöjligheter borde uppväcka ett ramaskeri från oss alla gifta som ogifta, säger tidningen och fortsätter:

Skulle förslaget gå igenom och man vill vara rättvis mot alla människor, skulle givetvis även de män avstängas från statstjänst o. allmänt uppdrag, vilkas pekuniära ställning i övrigt är sådan, att de icke äro berikade av sin anställning. Några kvalifikationer hos de sökande är det väl då överhuvud taget icke tal om. Det står visserligen — "när de sökande i övrigt äro i kompetens jämställda" — men de tillfällen torde vara räknade, när de sökande äga fullkomligt samma kompetens. Praxis blir otvivelaktigt, att skjuta den s. k. försörjda gifta kvinnan åt sidan för familjeförsörjarna och de ogiftas skull. För framtiden skulle således en plats tillstås efter en noggrann och intill granskning av den sökandes privata förhållanden. Den stora frågan är ju om vederlörande kan tänkas behöva anställningen rent ekonomiskt sett. Konsekvensen bör givetvis bli, att alla unga kvinnor med välsituerade fäder också få finna sig i att bli ställda åt sidan.

Vi börja bli utledna på skolstrejker nu. En sådan liten strejk som den föräldrarna i Finnbacka, en liten by i Rätviks fimmärk, förklarar på sina telningar vägnar, är alldeles för banal för att väcka uppeende. Och förresten är den synnerligen försvarlig. Det lär nog vara fler än Finnbackabarnen, som skulle strejka, om de kommanderades att gå i ½ mil om dagen i en terräng, där det inte finns så mycket som ett skidspår en gång. Och nu vilja föräldrarna ha en skola för sina små i Finnbacka för att de skola slippa traska den långa vägen till Bjögsjö folkskola. En ganska rimlig begäran från deras sida sett ätminstone.

Men det är som sagt en helt vanlig skolstrejk. Det kan man däremot inte precis säga om strejken i Tuolluvaara. Den har blivit konstigare och otroligare för var dag, som gått. Den kommunistiska avdelningen 78 i Kiruna har behagat blockera skolan i Tuolluvaara och täckts förklara, att de icke ämna upphäva blockaden, förrän skolrådet har anställt vid skolan den vaktmästare som avdelning 78 vill. Att avdelning 78 här sig konstigt å, må ju vara hänt, men att samtliga myndigheter godtaga 78:s konstiga beteende är värre. Skolan har varit stängd under 2 veckor och under tiden har skolrådet böjt sig för blockaden i hopp om att 78 skulle inse sitt "misslag".

Men när 78 fortfarande visade sig lika hopplöst sinnesförvirrad djärvedes skolrådet övergå från att hålla sammanträden, varav de flesta ledde till platt intet till att öppna skolan. I sanning ett modigt tilltag!

En gedigen boksamling

utan kämlar, kostnad —
kan envar förskaffa sig. Verk av de främsta in- och utländska författare. Synnerligen lämpligt för studieförklar.

Tillskriv
Red. Gösta Lindberg,
Centralplan III — Gävle

Det ser ut som vårt Kungliga Serafimerlasarett vore i ganska stort behov av reparation. Det närmar sig nästan skandal, att detta lasarett, som ju ändå är centrum för landets medicinska bildning och kultur, skall få förfalla så att det ur humanitär synpunkt betecknas som under all kritik. Utrymmet för klinikerna är för det första så litet, att omläggningarna måste ske i väntrummet inför alla de övriga patienterna. I salarna har man så dåligt ljus, att de friska patienterna icke kunna läsa och i korridorerna spätsa de minst rädda: rätterna.

Under de senaste åren ha kvinnor fått rätt att innehava klockarbefattningar genom i varje fall av Kungl. Maj:t meddelat tillstånd. Erfarenheten har visat, att en klockarbefattning lämpligen kan beklädas av en kvinna utan att någon större risk föreligger för att befattingen misskötes. Tänk, om erfarenheten skulle kunna visa detsamma om kvinnliga präster!

Märkligt nog tycks inte ens inom domkapitlet råda någon meningsskillighet i detta avseende utan dessa hava tillstyrkt och Kungl. Maj:t bifallit sådan hemställan, där i övrigt laga kompetens förelunns.

Det har sålunda ordentligt fastställts, att en kvinna verkligt kan sköta en klockarbefattning. Då anses tiden vara inne för att slippa besväret med för varje fall särskilt beviljat tillstånd av Kungl. Maj:t. I denna avsikt har vid årets riksdag av kyrkoherde Pehrsson (h) i Göteborg väckts en motion om att sådana åtgärder måtte vidtagas, att kvinnor äga rätt att söka och innehava klockarbefattning.

Resande till Gävle

Besök

Central-Caféet

— mitt emot Centralstation —
Kaffefrukostar m. m.
Gävle största café.

Olga Elmdahl

Modemagasin
Kungsgatan 53, Tel. 108 51
STOCKHOLM

Lampskärmar

Förstklassigt arbete, humana priser.

Brunkebergstorg 24
Stockholm

Gerda Åkermans Modesalong

Medicinsk och Elektrisk

Hår och Ansiktsbehandling

Bortt, av vårt, bruna fläckar, liktornar samt gen. härsvett m. d. elektrolytbehandling. Behandling med Violetta strålar, Manicure. Pedicure för damer och herrar.

HILDA JONSON

Götgatan 18. Tel. So. 332 99. Stockholm.

Alla Edra försäkringar

erhåller Ni förmånligast genom
Svenska Försäkringsbyrån
— generalagent för Fylgja och Svenska Liv —
Wasagatan 6. Tel. 62, 6262, 6267, N. 6222
Ombud antagas.

Stockholms Nya Begravningsbyrå

Söder 127 58. Hornsg. 26. Söder 127 58
Stockholm.
Mitt för Maria kyrka.

Imeh. Anna Petersson, mångårig förest. för Klockareblagets Begravningsbyrå. Balsameringar uti. Ombud för Sv. Eldbegångelseföreningen. Billigaste priser. Uppdrag från landsorten utföras omgående.

Melanders Blomsterhandel

K. Hovleverantör.
Birger Jarlsq. 9, Stockholm.
Tel. 43 50.

SYSTER IDAS DIETHEM

LUNCH o. MIDDAG.
Drottninggatan 83. Tel. Norr 6 11.
STOCKHOLM.

Clara Ekströms Optiska Affär

3 Jakobstorn Stockholm

GLASÖGON KIKARE

Pince-nez H. R. S. Kroggrunden

Bellevuestr. 10

Establ. 1872

Rekommenderar sitt välsorterade lager.

Ny attack mot den gifta kvinnan

Två motioner

Redan innan behörighetslagen trätt i kraft, vilket som bekant skedde den 1 juli 1925, väckte hr Lindberg (s) i andra kammaren vid 1925 års riksdag en motion, som praktiskt taget gick ut på en ändring i denna lag. Han motionerade nämligen om en utredning huruvida och i vad mån en begränsning skulle kunna vidtagas i gift kvinnas rätt att innehava stajstjänst och allmänt uppdrag. Första lagutskottet, som behandlade frågan, avstyrkte enhälligt densamma. Utskottet framhöll därvid, att den rådande arbetslösheten, som var det enda motionären hade att anföra till stöd för sin motion, måste anses som en tillfällig kristidsföreteelse och kunde icke motivera sådana undantagsbestämmelser för de gifta kvinnorna, som den motionären ville vidtaga.

Motionen avlogs utan debatt och votering i första kammaren. I andra kammaren föranledde den en kort debatt, varefter den vid företagens votering avsågs med 90 röster mot 79.

Vid innevarande års riksdag har hr Lindberg återkommit med sin motion. Att bemöta hr Lindbergs motivering, som är densamma nu som vid föregående motion, skulle endast vara ett återuppreparande av vad Tidevarvet yttrade i frågan i nummer 5 av tidningen för år 1925.

Hr Lindberg har emellertid i år fått stöd för sin motion av hr Ohman (s), som även han hemställt om en utredning angående begränsning av gift kvinnas innehav av stajstjänst och allmänt uppdrag.

Hr Ohman går emellertid ut från en helt annan utgångspunkt än hr Lindberg. Visserligen hänvisar även han på den stora arbetslöshet, som råder särskilt ibland unga män och gifta kvinnor, vilka äro fullt kvalificerade till stajstjänst, men han lägger även en annan syn på saken. I motiveringen till hr Ohmans hemställan heter det nämligen:

Behörighetslagen har varit tillämplig ett halvt år och det har redan hunnit visa sig, att de gifta kvinnorna i stajstjänst i mycket stor omfattning och mycket gärna sökt självständig förvärfvsverksamhet, även om icke tvingande skäl förelåg. En premiärning av det gifta ståndet har den nuvarande lagen skapat, en premiärning, som för staten blivit rätt så dyrbar.

Vid de principer för särskilt de affärsdrivande verken, som staten är efter år och med all större styrka söker hävda, utgår man ifrån, att arbetskraften skall till fullo utnyttjas. Dessa principer äro riktiga och vinna säkerligen allmän anslutning. Men det gäller då också att använda sig av fullt arbetsduglig arbetskraft.

Har tor sig då behörighetslagens verkningar inom de affärsdrivande verken? Jo, en hel del gifta kvinnor hava där ordinarie anställning och dessa kunna icke prestera den arbetsduglighet som är nödvändig i ett affärsdrivande verk. Därtill kommer i de allra flesta fall, att deras män hava anställning i samma verk i högre lönegrad och således intet ekonomiskt nödläge föreligger för deras kvarblivande i tjänsten.

För att belysa dessa förhållanden har motionären anfört några exempel, tagna från postverkets Stockholmsdistrikt.

En postexpeditör, 50 år gammal, anställd i kassatjänst och ordinarie sedan 1904, har under åren 1921—1925 varit tjänstledig i alldeles 645 dagar eller i procent av 5-årsperioden 35 %. Hennes man är postassistent i 15:e löneklassen. Makarna äro barnlösa.

En dito, 40 år gammal, också i kassatjänst, ordinarie sedan 1909 och gift med en förste kontrollör i 24:e löneklassen, har varit ledig 471 dagar eller 25 % av 5-årsperioden. Makarna ha ett barn.

Ett kontorsbiträde, sysselsatt med enkla göromål, 42 år gammal och ordinarie sedan 1920, har varit ledig 863 dagar eller 47,5 % av 5-årsperioden. Gift med en advokat. Makarna ha två barn. Exemplet kunna mångfaldigas.

Enligt avkoningsreglementet för kommunikationsverken bestämmelser åtnjuta gift kvinna C-avdrag under 3 månader för ledighet under havandeskap. Detta kan vida rätta så kostsamt för vederbörande verk.

På ett annat postkontor hade två kvinnliga tjänstemän, under förhöret år ledigt för havandeskap och åtnjoto under denna ledighetstid ungefär 500 kronor vardera.

Den förutsättning, på vilken motionären bygger sitt resonemang, att staten bör hava icke endast en energisk och fullt arbetsduglig arbetskraft utan att även denna arbetskraft till fullo bör utnyttjas är ett axiom, om vilket intet behöver ordas. Efter behörighetslagens ikraftträdande har det emellertid visat sig, menar motionären, att energin och arbetsdugligheten hos den arbetsstock, av vilken staten betjänar sig håller på att sakras mer säkert sjunka.

För att belysa den lägre arbetsprestation, som speciellt de gifta kvinnorna ha att uppvisa i jämförelse med sina manliga kamrater, har motionären från postverkets Stockholmsdistrikt begärt ett utdrag över de gifta kvinnornas tjänstledighet under femårsperioden 1920—1925 och ur denna hämtade ovannämnda tre exempel.

Exemplet kunna emellertid mångfaldigas enligt motionärens egna ord. Det torde dock bliva ganska svårt för vederbörande, enär han sorgfälligt plockat ut de tre högsta siffrorna, vilka beteckna fullständig exceptionella fall, enligt vad som meddelats oss på postverkets Stockholmsdistrikt. Motionärens andra "fall" har dessutom råkat bliva litet felaktigt, enär vederbörande postexpeditör icke är gift med en förste kontrollör i 24:e löneklassen enligt vad motionären uppger utan, med en ingenjör, vars inkomst torde vara hans ensak.

Det visar sig dessutom att av de 32 gifta kvinnor, som äro anställda vid postverkets Stockholmsdistrikt, de allra flesta hava att uppvisa en betydligt lägre tjänstledighet på 6, 7 eller 8 % och i varje fall mer än hälften hava under 10 % av hela tjänstetiden under 5-årsperioden.

Det torde näppeligen bliva svårt att leta upp liknade sårfall som dem motionären framdragit såsom typiska även inom den manliga kåren. Till ett generellt bedömande av de gifta kvinnornas arbetsprestation vare sig inom postverket eller något annat verk kan motionärens "statistik" icke tjäna. Därtill är den för ensidig och helt enkelt upprärande missvisande.

Men herr Ohman har gjort de arbetande kvinnorna en tjänst, om han låter dem, hur de ha att svara en för alla och alla för en i fråga om huru de sköta sig. Att de äro noga påpassade, att man söker sak mot dem veta de förut. De måste, ogifta och gifta lika, genom obehaglig sammanhållning, genom ambition och aktspågivande arbetna på att hålla sin ställning inom de arbetsområden, som äro hotade. Staten som arbetsgivare är förbildlig. Undantagsbestämmelser och utmotning från statens tjänst skulle olyckligt inverka på hela arbetsmarknaden. Den allra närmaste åtgärden blir nu för kvinnorna att ge uttryck åt den opinion som finnes inför dessa attacker på behörighetslagen.

Det finns andra ännu mindre sympatiska och farligare sätt att sätta behörighetslagen ur spel utan att ändra dess bokstav. Detta kan göras av mera förfarna krafter inom statens verk. Till detta allvasamma faktum lå vi återkomma längre fram.

Kvinnan från förr och Kvinnan av i dag

Diskussionen om gift kvinnas rätt till förvärfvsarbete uppvisar en sådan iver i kampen och en sådan mångfald av argument att man nogsnamt förstär, hur viktigt saken är.

Den nyligen förda diskussionen, där man sökt fastslå en viss inkomstsumma för gift man såsom gräns för behovet av hans hustrus yrkesarbete, har varit mig, som väl många andra till stor glädje. Ty det är ju tydligen att man nått fram till en absarditet, som klart ådagalägger hela problemställningens orimlighet.

Saken har kommit i ett sådant läge att många vänner av kvinnorätt och kvinnofrihet ha tappat lusten att slåss med ord. — Vilka härover av falska argument, vilka snär av oklarhet, vilka avgrunder av oförståelse!

Vad ville man ej ge för en verkligt mänskligt synpunkt, en verkligt saklighet!

Kvinnoförrelsens mål har alltid varit frihet, för alla kvinnor. En grupp kvinnor har på långt när ej ännu nått friheten: de gifta. Och kappu mot deras framträngande till målet är hård.

Förgäves har jag grubblat över, varför man byggt så starka murar kring de gifta kvinnorna. Ligger där bakom detta en instinktiv omvårdnad av hemlivet? Man har länge sagt detta. Men ingen tror längre på den där ömsinthen. De glimtar av kvinnoliv bakom murarna, som literatur och muntliga vittnesbörd och erfarenhet givit oss, ha öppnat våra ögon för mycket lidande. — "O herre, det ligger förbannelse i att vara kvinna", säger i en indisk saga hustrun till sin herre och make. Och en gammal dam sade en gång till mig: "Ni unga hustrur ha det bättre än vi hade det. Ni ha större frihet. Men — jag hade en växstol — och jag har vävt mig fri från mängden sorg."

De gifta kvinnorna söka frihet — som andra kvinnor. Den självständiga ekonomin är nyckeln till friheten och såsom sådan nödvändig, ipte minst för den gifta kvinnan" (Tidevarvet n:r 48 "En segsliten diskussion"). Saken synes mig så enkel, att jag tycker det behövs ej ordas mer än den saken. Att även ambition drivkrafterna finnas, förefaller mig lika naturligt.

Att en del godt folk dock finner detta så pass märkvärdigt, att det behövs särskilt framdrags, därom vittnar ett av Ivan Oljelunds Svenska brev. Han skriver:

"Herrdinas i — orden — fru Nordenslychts tårflöda klagan till Fruntimrets försvar:

Än blir dig själanöd, då du till djur förnedras,
Än har du enväldsjä vid själva himlens dörr.
Än släpps åsnan in och du blir utanför

nalkas slutet av sin långa livslängd som sanning och fogas in som skimrande legend i kvinnofrögrelsens martyrhistoria. Många, salighetens arbetna, som förut blott stodo öppna för åsnan, ha nämligen öppnats jämväl för kvinnan, och nu klappar hon även på kyrkans dörr och vill bli insläppt såsom präst."

Han försätter längre fram:
"Det är icke själanöd, som drivit fram kvinnorna till altaret och predikstolen. Det är social ambition, konkurrensbegär, likställighetssträvan."

Javisst! Vanlig borgerlig lust att vara lika fria i valet som andra medborgargrupper. Den allmännsanningen må gärna erkännas.

Förmodligen har Oljelund aldrig arat, att dock verkligt själanöd kunna driva fram kvinnor till vida trivialare ting än altaret. Driva fram

Konstens nödläge

En motion till innevarande års riksdag, som väckt en viss uppmärksamhet, är hr Adolf Dahls m. fl. om åtgärder till främjande av den svenska sceniska konsten. Den har blivit föremål för åtskilliga uttalanden och t. o. m. kommit pressen att stränga sin mindre väljudande lyra.

Motionen börjar med en redogörelse för den sceniska konstens beträffande läge i närvarande stund, vilket ytterligare försvårats genom den förläckning av smaken, som otvivelaktigt ägt rum under de senaste åren. Lustspel och revyer i den på samma

dem t. ex. till kontorsstolen liksom det heligt frihetens altare! Det är mycket lätt att tala halfnuft och ironiskt och dräpande om kvinnomångskor — men det är icke lätt att förstå dem.

Kanske just gifta kvinnor av verkligt själanöd drivas ut i yrkesarbete. Vem vet? Vem ransnaskar hjärtan? Vem vet så särdeles mycket om hur just moderskapet gjort dem rika till deras själar, fyllt dem med nya, levande synpunkter på samhällsfrågor och arbetsfrågor, tänt arbetslust i dem och framför allt gjort dem mogna?

De som då peka på hemmet och säga: Se denna rika värld för all kvinnoverksamhet! de som säga så visa sig vara hopplöst bakom. De ha icke sett, eller icke velat se, att en revolution gått fram över hemmen och att denna revolution gjort det nödvändigt att öppna dörrarna utåt för hemmens kvinnor.

Vad industrialismens genombrott betytt för hemmen är så ofta påpekat, att därom ej mer behöver ordas. Men en annan sak tarvar att man nämner den: det sexuella livets förändring.

Kvinnan från förr, som födde åtta, tio barn, och kvinnor av i dag, som föder två, tre — mellan dem är där ett svagt befäst. I rent yttre avseende är skillnaden stor emellan henne, som genom en rad av år, 20 kanske eller mera, pendlade mellan barnet hon bar inom sig och barnen som levde runt ikring henne, mellan samlevandet mellan den ofödde och det verksamma yttre livet bland de växande barnen — och henne, som blott några korta år ägnat sitt liv åt dessa i sanning underfulla pendlingar.

Att det själsligas daning och växt skall bli olika i de båda fallen är således redan av mera yttre grunder klart.

Och om de mera inre grunderna för en väsentligt olika självläggning hos de båda kvinnotyperna är det svårt att tala, då ju ingen inifrån känner båda.

Klart och tydligt står det för oss till slut, att så länge icke varje kvinna, gift eller ogift, fattig eller förmögen, har rätt till det arbete, som hon önskar och förmår att utföra, så länge äro kvinnorna icke fria.

Clara Wigfors.

gång grövre och lättare stilen och den otaliga mängden biografier synas häst motsvara publikens smak. Vidare har radiotekniken på sista tiden uppstått. Motionären framhåller att statsmakerna förut gått in för att stödja scenisk verksamhet. Med betoningen av särskilt den högre dramatiska konstens stora betydelse, slutar han med att förslå, att riksdagen måtte anhänga om en utredning angående den dramatiska scenkonstens allmänna tillstånd och behov med vikt lagd vid den medverkan och det underdöret, som från statsmakernas sida kan anses påkallad för konstens främjande inom landet, och att K. Maj:t sedan måtte framlägga för riksdagen det förslag, som denna undersökning kan föranleda.

Det är många motioner, som begära en s. k. utredning. Vad den här åsyttrade utredningen skulle medföra är svårt att säga. Ett rättvisare och ändamålsenligare statsunderstöd, ägnat att bevara och främja den värdefulla och äkta konsten — så framgår det av motionen. Men det är lättare sagt än gjort! Ty det är nog med konsten som med politiken. Det är icke enbart iver om fäderneslandets bästa, som driver det politiska spelet, icke heller är det endast kärlek till konsten, som leder det dramatiska. Mot det nät, som spinnas av personliga intressen, smäsinne och avundsjuka, omslutet av pressens hägn, står verkligt konst makts. En farlig konkurrent — det blir ofta erkännandet — är en konstnärlighet av Guds nåde.

Man känner sig tveksam inför, att statsmakerna skulle kunna råda bot för dessa förhållanden. Men K. Maj:ts utredning kanske i varje fall skulle kunna klarlägga åtskilligt. Måhända vore det icke ur vägen, att liksom där nu finnes en justitieombudsman, och en militieombudsman, och ett tillvaravlag en ombudsman för att tillvaravla både konstens och allmänhetens intressen.

Det finns bara ETT säkert botemedel mot Gikt, Reumatism, Ischias

radioaktiva vulkanasol. Tärning 3 12 gr. eller kompress 15 kr. räcker för hel kur. Finnes på apoteken eller mot postförsk. franco från generaldepoten

LEANDER TELL Fleminggatan 20, Stockholm.

På RESTAURANT RUNAN hörnet av Sjö- och Thulegatorna Sundvall äter man bäst i hela staden Ljus, hembrevliga och moderna lokaler. Enskilda rum för samkväm. Piano till gästernas förfogande vid enskilda samkväm.

SÖDERMANLANDS ENSKILDA BANK Kassafack Solidarisk Bank. Grundad 1865.

N. F. K. LIVSTYCKE (utarbetat av Nordiskt Förbund för Kvinnogymnastik i Sverige) för barn och vuxna, finnes hos Anna Ahlström, Sybehörsaffär Götgatan 9, Stockholm

PENSIONAT FREDRIKSHOF, Fredrikshovsgat. 10, Sthlm. Tyst läge, vackra rum, med alla bekvämligheter. Moderat pris. Tel. 73 984, 79 134. PENSIONAT HÄLLEGÅRD, Skärståtra, Riket, 4, Lidingsö. Hög, ren luft, bekväma förbindelser m. Sthlm. Varma o. trevliga rum med alla bekvämligheter, i rekommenderas. Fru Anna Fahlstroem.

Människans röst

I.

Långt från städerna, långt från byarna ligger fåbodsstället på en av de höga åsar, som lugna och djupt blånande, lyfta sig över dalarna, så långt man ser. Skog överallt, mörk skog, och endast sällan stiger den vita röken från människans hem.

Det är sommar, inne i dalarna lysa björkarna och gräset står högt med blommor. Korna gå tungt och beta, lyfta i bland sina huvud, så bjällran klämtar. Men det är bara för att idissla. Myran strävar på marken, grodan hoppar som en klump vid bäcken. Bromsen surrar tungt och vinden rasslar.

Då hörs den förunderliga göken. Om en stund stiger något än underbarare — en ton, klar som kristall, och så stor, att gökens blir ett intet. Den lyfter sig högt och breder ut sig mot rymden, den tar ett skönt språng i sitt enkla tonsteg, den glider lugnt tillbaka i sin tystnad.

En som hört det skönaste i de stora städerna står gripen och andlös. Om en stund stiger den stora tonen igen, lugn och fin, som de stora åsarnas linjer. Den främmande står andlös, i åtra att höra mer. Men korna ha redan gått. Det var bara för dem en vallkulla ropat.

För den främmande från staden blev det Människans röst — människan, sådan hon måste vara ämnad att vara. Den främmande sökte få se kullen, som hade en sådan stämma, ett sådant ljus, en sådan rymd inom sig, en så samlad kraft. Till sist rådde hon henne. Hon var hög och rank, hade stora lugna drag, som hon inbillat sig. Men där fanns något som grumlade.

Den främmande går på vintern i den rika staden, lider att se hur grymt och smutsigt livet kan vara. Hon kommer att tänka på kullen med den grumlige, litet fräcka blicken, men i samma nu minns hon hennes klara, starkt stigande lockrop. Det

"Ett ställigt minnesmärke"

över svensk odling ... En utmärkt serie", skriver Stockh. Dagbl. om Hembygdsböckerna. Följande delar ha hittills utkommit: *Da'arna, Västergötland, Närke, Skåne, Södermanland, Medelpad-Angermanland* (2 delar), *Blekinge, Västmanland (östra), Västmanland (västra), Gotland, Halland, Halvfranskt band* 15 kr. pr del (kunna också erhållas mot avbetalning). Böckerna finnas även häftade och i klotband. Lindblads, Uppsala.

Teosofernas Messias

Genom världspresen går meddelandet, också ibland stiga ner till jorden för att teosoferna i Adyar i Indien den 12 januari hälsat den nye Messias, om vilken deras "mästare" så länge profeterat. Nyheten torde vara värd mer än en skämtsamt notis. Ty av allt att döma stå vi här icke inför någon humbug eller världslig maktlystnad utan inför en allvarlig ideell rörelse, som bör uppfattas ur sina inre förutsättningar med så mycket allvar, som det är möjligt för den oinvigde att prestera.

För omkring 15 år sedan bildades en sammanslutning utifrån det teosofiska samfundet, "Stjärnan i öster", vars syfte var att bereda väg för den om några årtionden väntade världslärares. Samtidigt började teosofernas ledare Mrs Annie Besant uppfostra några gossar för att han vid sin ankomst skulle finna en värdig boning för sin ande. De grunder, varpå allt detta företogs, ligger fördolda i det okulta sammanhang, vari de inviga teosoferna äro så hemmastadda.

I denna okulta värld försiggå väldiga strider mellan onda och goda andemakter, ibland manifesterande sig på jorden som stora krig. En god eller ond ande kan

blir som en uppenbarelse, som hade hon fått veta, att livet har rena källor.

II.

Från fåboden gick ingen väg, endast stigar genom djupa skogen. Där låg stenar och klippblock, höljda av höga, mjuka mossor, grenar släpade mot marken och det var rikt med snår. Här var fullt av gömslen och skydd för alla djur, som jagas och jaga.

Där skogen stod som högst, nådde de främmande upp mannen, som hjälpte dem bära. Han höll en tjäderunge i sina händer, en liten fuling med arggula ögon och stort näbb, som hackade och skrek, så pass den förmädd. Men mannen höll ungen varsamt mellan sina händer och bad de främmande lyssna hur honan skrockade sitt svar borta bland träden, dämpat för att undgå faran. Det enda säkra — att hålla sig alldeles tyst och överge ungen — förmädd hon ej.

Med ett eftertänksamt leende böjde sig den starke mannen och satte varsamt ner ungen, som skakade av skräck. "Det är underligt", sade han, "så mycket starkare, som människan är — tjäderungen behövde ändå inte ha fruktat. Och hans röst blev djup av undran, rik av en stilla värme.

Ännu en gång kände den främmande, att de här i obygden fått höra Människans röst, människans röst, som så ofta får drunkna i lidelse eller leda.

Karin Tegel.

och ibland stiga ner till jorden för att göra en insats i en härforärs, ett genis eller en profets gestalt. Teosoferna anse sålunda, att såväl Buddha som Kristus varit sådana inkarnationer i det godas tjänst. Därvid är att märka, att den gudomlige anden tar sin boning först i ett utbildat redskap — så var Kristus en vanlig människa ända tills anden steg ned i honom då han vid 30 års ålder gav sig ut att predika.

Nu ha teosoferna gått och väntat i 15 år på att gudomen skulle manifesteras sig på nytt. Deras förhoppningar ha allt bestämdare koncentrerat sig på den av Annie Besant utpekade indiske ynglingen Krishnamurti. Och i somras på "Stjärnans" sommarläger i Holland, kunde Mrs Besant försäkra sina anhängare, att nu var Krishnamurti förvisso kallad till sitt stora uppdrag. Efter många månaders självförberedelse har dem nu också framträtt som den nye världslärares och hyllats vid teosofernas 50-årsjubileum i Adyar. Till hans själ och stöd ha även utsetts 12 apostlar bland teosofernas ledande andar.

Vem är då denne Krishnamurti, som anses värdig i så hög befattning? Son till en indisk framstående braman, skrev han redan vid 12 års ålder "Vid Mästarens fötter", en liten vaeker bok, i vilken predikas en förening av indisk tanke- och viljeträning och kristen tjänande kärlek. Den ursprunglighet och det djup, som gör denna bok till en liten pärla bland uppbyggelseböcker, återfinnes tyvärr knappast i den vuxne Krishnamurtis tal och föredrag, sedan han nu 28-årig fått del av en utmärkt europeisk uppfostran och är överhuvud för "Stjärnan i öster". Jag dömer här efter vad jag läst i den skandinaviska tidskriften "Stjärnen" av hans hana.

Krishnamurti gör dock ett sympatiskt intryck av en sund, ärlig, ja anspråkslös ung man, som försöker med all energi predika i andra, vad han själv har lärt sig, d. v. s.

FÖRSÄKRING
SKANKER
TRYGGHETFOLKET
LivförsäkringSAMARBETE
Brand-Ölycksfall-
Garanti-
Bil-försäkringKooperationens Försäkrings-Anstalter
Kungsgatan 5 - Stockholm

Hälsning från Amerika

Kära Tidevarvet!

Är det inte intressant att hissarna i Woolworth Building, vilka äro de högst gående och snabbaste i världen, skötes bara av flickor? Med dessa hissar transporteras 35,000 personer om dagen. Man är mycket nöjd med flickorna som hisskötare. De äro inalles 98 stycken och man har ordnat synnerligen väl för dem. Så arbeta de i skift på 1 1/2 tim. med 1/2 tim. vila emellan varje, inalles 7 1/2 tim. om dagen. De har en mycket trevlig uniform — brun med vit nerkvickad stjärka. Deras lugna precision och absolut osvikliga sinnessnärvaro är väldigt imponerande tyckte jag.

Mindre imponerande är däremot det faktum att Staten New York är i färd med att skärpa redan befintliga lagar om restriktioner för kvinnarbete, så att kvinnorna ej ska ha rätt att arbeta mer än 48 tim. i veckan. Redan förut äro de som regel avstängda från arbete efter kl. 6 e. m. (Welfare Law av 1919). Samtliga kvinnoorganisationer med undantag av Womens National Party stöda detta beklagliga lagförslag.

Hur är New York förresten? Ah, ibland väldigt vackert! Jag skall aldrig glömma den underbara effekten av solbelysta skyskraper mot en bakgrund av gröna dimmor den dag min båt gled upp för Hudson. Och Broadway på kvällen befärande. Tänk om vi kunde samla alla Stockholms ljusreklamer på Birger Jarlgatan mellan Nybroplan och Stureplan! Sverige är för övrigt inte långt borta härute. På en mottagning med musik i University Womens Club i går eftermiddag mötte jag flera damer och herrar, som känne Svergie väl och en svensk-amerikansk målare, som jag lyckliggjorde med att tala svenska. Och på kvällen hörde jag en svenskfödd sångerska — Greta Torpade — sjunga jazzmelodier: "poor broken blossoms and nobodys child, daring and daunting you are just kind of wild —".

Om jag bara kunde ge er melodien också. Den är betagande i sin vemodiga mjukhet och fasta rytm. Efteråt när vi åt äkta amerikanska nygräddade panncakes med maplesirup på en liten restaurang, dök det upp en ljushärig svensk bondplock bland kypanna, förjust att få tala med oss. Nej, Sverige är inte långt borta.

C. J. U.

Er Andrea Andreen-Svedberg.

Den kommunala upplysningskursen
Vår stad

(4 Febr. 18 Mars 1926)

tar sin början Torsdagen den 4 Februari kl. 7.30 e. m., då

Redaktör Beyron Carlsson

föreläser över ämnet

»Från det mindre till det större Stockholm»

och

Professor Rutger Sernander

om

»Mälardrottningens skönhetsvärden»

Skiptikombilder till båda föredragen. Lokal: Sv. Läkarsällskapets stora sal. Inalles sexton föreläsningar, excursions- o. kommunalparlamentariska övningar. Kursavgift endast 5 kr., cirka 30 öre pr gång.

Fullständigt kursprogram jämte alla nödiga upplysningar erhållas å Liberala Föreningens byrå, Regeringsgatan 40, i tr., öppen Söndagen 31 Jan. kl. 12—1.30 e. m., övriga dagar intill kursen 10 f. m.—5 e. m. och 8—8 e. m.

Bildningsintresserad ungdom, församma icke detta tillfälle att för en billig penning skaffa Eder nyttigt kommunalt vetande!

Gunhild Bergh:

CASSANDRA

Giuglielmo Ferrero är en flitig man, det kan ingen förneka och en modig man, det är lika oförnekligt. Utan att förtrötas och förskräckas fortsätter han nämligen att i ett f. ö. från opposition nästan fritt land i artikel efter artikel, bok efter bok manifesterar sina från dagens mod högst avvikande åsikter.

Det är icke bara mod detta bevisar, men också en outrotlig optimism. Att kalla Ferrero optimist förefaller måhända en och annan förbluffande, det är eljst just för mörksyn och grinit klander han plågar beskyllas framförallt av sina landsmän, vilka i parentes sagt ej ägna honom den veneration han rönar utanför det egna landets gränser. Och det är ju visst att det finns mycket i Ferrero

ros produktion, som gör denna beskyllning berättigad. Han har många goda egenskaper, men han har ingen humor och han har vidare ett förakt för den övriga mänskligheten, som skämmer det mesta av vad han skriver. Titeln "Tal till de döva" t. ex., som bäres av en hans sista böcker, är signifikativ för denna hans djupt rotade övertygelse att ensam av alla sitta inne med lugnets, vishetens och det klara bedömandets gåvor. Men innehållets kärna i denna bok är icke desto mindre optimism. I dessa tider av nationalkänslans stegrande, är det optimism att tro på internationalismen. Nu, säger han, skall den gamla drömmen om frid på jorden äntligen vardas förverkligad. Det senaste decenniets kri-

ser och lidanden skola lära folken inse hur omöjligt det är för ett att frigöra sig och isolera sig från de andra och komma dem att räcka varandra handen till gemensamt, endrätigt arbete.

Ännu mer optimistisk är hans till dato sista bok: "Demokratien i Italien". Ty där förkunnar Ferrero en uppfattning, som är kanske än omodärare för ögonblicket, och det icke bara i Mussolinis land, den om demokratiens och parlamentarismens snara seger. Det är en övertygelse för vilken Ferrero förut gjort sig till talsman, fast icke förut så ivrigt som denna sista gång. Det är som kände han det som sin skyldighet att ropa det ut för alla vindar nu, då det från motparten dagligen och ännu mer högljutt förklarats att demokratin är död och begravd, att den ej blott i Italien men överhuvud för allt tid spelat ut sin roll. Ferrero anser däremot att demokratin långt från

att vara död ännu ej börjat sin rätta aera. Den begynner först nu. "Demokratien", säger han, "har under hela 1800-talet i de flesta av Europas länder varit en dröm, en illusion, ett ideal, en utopi, som partierna, klasserna, dynastierna använt sig av för sina ändamål. Det är tid på att vi öppna ögonen och göra klart för oss att demokratin börjar bli en verklighet, ty den är numera i Europa den lagliga styrelseformen, och följaktligen den enda som i dessa tider kan vara stark och livskraftig. Den börjar just utvecklas i större delen av Europa, den är ännu osäker och trevande som alla nya regeringar, men att stärka den, hjälpa den, värna den för angrepp såväl från futurister som reaktionärer är numera en skyldighet, som intet europeiskt folk kan undandra sig, såvitt det nämligen vill vara styrt och samtidigt leva fritt."

Nu när i så många länder de kroniska huvudenas saga är all, och i andra deras makt ytterligare begränsats, nu först få folken full suveränitet i stället för den partiella som förut varit dem beskär. Den självstyrelse, som folken krävde 1848 som en rättighet har numera blivit en allvarlig plikt, ty styra folken ej sig själva gives det ingen annan som styr dem. Den monarkiska principen har förstörts av kriget, demokratis princip är den enda som oss återstår och den enda som kan rädda oss undan våldets anarki. En diktatur, säger Ferrero, kan ej existera annat än som en kort övergångsperiod. Den här inom sig fröet till sin upplösning, ty hur mycken yttre styrka den än förfogar över fälles den av att ej äga folkets fria vilja bakom sig. En diktatur saknar laglig auktoritet, därför kan den ej stamma länge vid styret. En diktator är bunden av sina egna redskap, sina egna anhängare. Om han

Inventeringsrealisation

pågår hos oss t. o. m. den 15 febr.

Obs! Kvalitetsvaror Obs!
till verkliga realisationspriser.

7 Humlegårdsgatan STOCKHOLM T. Norr 124 97
Specialaffär för Dam- och Babyutstyrlar.

Har vi råd att andas?

Av Axel Lundström

För ungefär en vecka sedan förekom en artikel i en av de större tidningarna framhållande önskvärdheten av att låta delar av huvudstaden reserveras för parker och likartade planterade områden. Tidningen påtalade det gängse sättet att utvidga och bebygga staden, som gjorde denna till en veritabel "stenöken".

Betrakta vi frånvaron av tillräckliga parkanläggningar som ett sjukligt tillstånd hos stadskroppen, och önska att skaffa bot därför, är det nödvändigt att taga reda på icke blott orsaken till sjukdomen utan även den rätta metoden att behandla den.

I det ifrågavarande fallet nöjde sig tidningen med att konstatera, att orsaken till frånvaron av parker och planteringar var "höga tomtvärden". För dem som satt sig in i denna fråga är det väl bekant att denna uppfattning icke tillhör de allra nyaste. Även botemedlet, jordrättans indragning till det allmänna, har länge varit känt.

Det är ett välkänt förhållande, att om en stad bekostar parkanläggningar för befolkningens trevnad så brukar de intill parkerna beläggas husens hyror stiga. Så säger professor Brisman i sin lärobok Nationalekonomi. "Allra klarast är förhållandet i sådana fall, som då staden anlägger en spårväg eller en park. Hyrorna i de hus, som ligger i närheten av anläggningen stiga då, och därmed ökas tomtvärdet; fastighetsägarna kanske ofta få lika mycket i oförtjänt värdestegring, som hela anläggningen kostar, och stadens invånare få då, kan man säga, betala densamma två gånger om."

Hyrorna i de intill Humlegården belägna husen äro högre än i likartade hus vid en vanlig gata. Då det icke är dyrare att bygga ett hus vid denna park, är det tomtens värde, som av gör skillnaden i hyran. Om staden, som är ägare till Humlegården, i stället för att låta denna kvarstå som park bebyggde den, eller låt oss säga endast kringgårdade den med ett femvåningshögt plank, skulle hyrorna i de närliggande husen sjunka. Det är

endast tack vare samhällets sätt att behandla Humlegården som dessa hyror kunna hålla sig på nuvarande höga nivå. De som i främsta rummet draga fördel av Humlegården äro icke de som promenera i den, utan de, som äga kringliggande fastigheter. Den extrainkomst, som parkens närvaro ger dessa husägare, existerar endast och allenast tack vare en samhälls anläggning, och skulle försvinna med anläggningens borttagande. Men därför är det också rättvist, att just de, som genom samhällets försorg fått denna fördel, skola vara de som betala vad den kostar.

Vad för skall staden för dessa husägares skull underlåta att bebygga Humlegården? De som bo invid den få ju erlagga full valuta. De, som endast promenera i den, få i form av direkta och indirekta skatter deltaga i bekostandet av dess underhåll. De enda, som icke ge samhället ersättning för den fördel de draga av parken, äro ägarna till de kringliggande husen.

Lösningen av problemet att skaffa staden fler "lungor" är därför icke så omöjligt. Om, såsom professor Brisman säger, tomtvärdet ofta ökas lika mycket som den parkanläggning kostar, så böra sådana värdestegringar uttagas av tomtägarna för att göra det möjligt att förse staden med det behövliga antalet "lungor".

Tidningen som tagit upp frågan

BANDAGER

Bröckband, maggörklar, gummistrumpor, rygghållare, konstgjorda armar och ben, benbindor m. m.

Besök vår välförsedda bandageavdelning, som står under kontroll av Dr. S. Hybbinnet. Kirurgiska Instrument Fabriks A.B. KIFA. Hegeringsgat. 31. Tel.: N. 286

Radiorevolution

I England lievo många trogna radiolyssnare härom dagen häftigt uppskrämda, då en ökad rost mitt i programmet förkunnade att en röd revolution utbrutit i London. Massan hade till och med förgripit sig på parlamentets klocka Big Ben och på det oskyldiga fjäderfät i dammarna i St. James' park. Det hela var ett käseri, ett skämt, men många människor togo det på allvar och tidningarna bestormades med förfrågningar.

Tidningarna varna den alltför skämtsamma kåserin och erinra om fall, som visa, att aldrig är ett skämt så tokiigt, att det inte finns folk, som ta det på allvar. En kåseri recenserade en gång Dickens Pickwick Club som om den varit en nytkommen bok och sade att författaren nog komme att gå långt om han fortsatte som han börjat. Han blev utskälld av insändare, för att han inte visste, att Dickens kommit så långt han kunde.

Omvänt: när Mark Twain skrev sin förtjusande och djupt allvarliga bok i kronikstil om Jeanne d'Arc, insändes folk med att skratta åt den. Det var nästan som om Norlander skulle börja att skriva ledare.

nämnde, att i ett fall (det gällde Centralbadets trädgård) fastighetsägarna själva funnit med sin fördel förenligt att själva anlägga en park. De voro i stånd att återfå det utlagda i form av ökade hyror. För att i sådan åtgärd skall vara ekonomiskt genomförbar måste ökningen i tomtvärdet verkligen kunna disponeras för ändamålet. Liksom ägarna av husen kring Centralbadets trädgård icke skulle bekostas sin trädgårdsanläggning om de icke ansett sig kunna ta igen utlägget i form av hyresökningar, kan icke heller samhället utan en ökning av skatterna utföra parkanläggningar, så länge tomtvärdestegringar tillfaller enskilda.

Våra nya parkanläggningar böra därför bekostas genom indragningen av jordrätten. Detta innebär visserligen en radikal omläggning av samhällets finanser — liksom en radikal omläggning av folkmajoritetens åskådning. Hittills har det förekommit oss den naturliga saken i världen, att de genom samhällets åtgärder och utgifter skapade värdestegringar skola tillfalla ett antal personer, som icke förtjänat att få dem. Vilka grundsatsar vi än må ha i våra vanliga transaktioner, så anse tydligen de allra flesta av oss allt fortfarande, att det vore alldeles orimligt, om vi endast en gång betalade våra parkanläggningar i stället för att, som nu sker, betala för samma sak en gång till i form av ökade hyror.

MOGNA JAMAICA-BANANER

Överträffa i näringsvärde samtliga frukter, en stor del vegetabilier och även en del fiskrätter.

A.-B. BANAN-KOMPANIET

En exemplarisk svärmor

Arbetarnas Bildningsförbund har konstaterat, att det är mycket svårt att intressera kvinnorna för studiearbetet inom förbundet. De kvinnliga deltagarna i studiecirkelarna gå inte upp till mer än 15 procent av hela antalet, på en del håll och procenten är lägre i andra. A. B. F. har inför detta faktum tagit den kursen att inte bara klaga på kvinnornas bristande intresse utan undersöka i vad mån det går att få med kvinnorna "genom att anordna kurser i ämnen, som intressera dem t. ex. barnavård, befolkningsfrågan, bostadshygien, födoämneslära, hälsölära, praktisk sjukvård."

Till en viss grad är detta naturligtvis en riktig plan, men A. B. F. bör akta sig för att göra en klyvning mellan kvinnliga och manliga studier. Befolkningsfrågan och bostadshygien äro precis lika viktiga frågor för manliga bildningsstörstande och försvara sin plats på den allmänna studieplanen.

När man tänker efter, så förefaller 15 % kvinnor i studiecirkelarna inte så litet. Siffran skulle bestämt kunna ökas, om det gjordes några praktiska anordningar för

att bereda gifta kvinnor bättre möjligheter att vara med.

Det var en gång en ung arbetare från Sydtysskland, som med hänförelse talade om sin svärmor. Det är så pass ovanligt att man kommer ihåg det. Men denna gumma hade också gjort en insats efter sin förmåga för arbetarkvinnornas höjande. Hon samlade regelbundet hos sig åtta unga familjers barn för att bereda mödrarna tillfälle att besöka studiecirkel. Den unge mannens ögon lyste när han talade om sin egen hustrus och kamraternas hustrus vägenhet och studiehög.

Denna svärmor skulle kunna efterliknas och mångfaldigas, ja bli en institution. Överhuvud taget: hur många fördelar skulle icke kunna utvinna av en organiserad inbördes hjälp bland de gifta kvinnorna både vid sjukdomsfall och då de behövde frigöra sin tid t. ex. för att besöka en studiecirkel. Det borde ske gruppvis efter stadsdelar.

Inbördes hjälp för att underlätta arbetet är gammal svensk sed. Man hjälpte för varann att byka, slakta, skörda, bereda lin. Samma väcka tanke borde kunna återupplivas i moderna former.

Följ med din tid

Alla måste följa med sin tid, även hönser och hönsköttare. Göra de inte det, så går det galet. Det duger inte längre i England att sälja ett ägg som färskt eller ens nyvärt. Det är alltför tånjbara begrepp, misstänkta sedan den tid, då bondhustruerna gomde äggen i veckotal för att få några tjog att fara till torget med. Nu köper den engelska husmodern endast ägg, som stämplats med sin värningsflags datum. Exakt skall det vara. De utländska importörerna ha vant husmodrarna vid att deras stämplade ägg äro pålitliga. Därför föredras de framför de inhemska, ty i England har man inte brytt sig om dessa nyodigheter. Ända tills man märkte, att man började bli alldeles utträngd från marknaden.

Sjukvårds- och Förbandsartiklar

Kirurgiska Gummivaror, Bandager alla slag, Elektriska Hörapparater, Induktionsapparater, Åderbräckstrumpor, Bräckband, Rygghållare, Grosseskorsetter och Gördlar, Brösthållare, Lungskyddare, Sköjkkannor, Liggdynor, Dambindor, Barnavårdsartiklar alla slag. m. m. Besök eller tillskriv oss. Illustrerade kataloger gratis.

Magasin Special
Vesterlånggatan 66
(Ingång i Passagen)
Birger Jarlagatan 9
STOCKHOLM

binder parlamentet, så darrar han i stället själv för den allmänna opinionen så som ingen folkvald styresman det gör. Den som för att hålla sig kvar vid makten bryter sönder lagarna kan ej få andra att lyda de lagar han i sin tur instiftar.

Att demokratin nu så ofta utdöms, anser Ferrero bero dels på att vid vi hittills sett därav, som sagt, ej varit annat än vacklande försök, en falsk demokrati. Dels också på att man ofta begär det misstaget att på det demokratiska styrelsesättet skylla de fel, som är tidens, och som består i att ingen längre vet vad han eller hon egentligen vill. "Inom alla partier, inom alla klasser, i alla skolor, i alla institutioner, i alla stater, nästan skulle jag vilja säga i alla samveten, med undantag kanske för några mycket få, strida motsägande teorier, förhoppningar och intressen med varandra. Vad är det vi vilja? Det är ett mysterium, som vi aldrig

kunna utreda för oss själva, därför att vi vilja alltid det motsatta mot det vi vilja. Vi vilja krig och fred, makt och rättvisa, tyranni och frihet, sarsamhet och slöseri, säkerhet och äventyr. Aldrig har det funnits en tid så oharmonisk och så full av motsägelser som denna."

Men längre än till dylika allmänna uttalanden går ej Ferrero. Han antyder att folken måste nå fram till en större politisk mognad, så att alla delas in i partier vilka sedan balansera varandra i fri och öppen tävlan, vart och ett njutande av precis samma rättigheter som det andra. Då först skall man slippa undan den hittillsvarande demokratiens brister, vilka Ferrero anser så stora att han förklarar sig för sin del aldrig ha velat tillhöra en lagstiftande församling. Men verkliga riktlinjer, ett klart program ger han ej. Och det kan ej nekas, att man då man slutar denna bok nästan bättre än förr förstår det

namn, som hans inhemska vedersakare fästa på honom: Cassandra. Ferrero har siarigåvan, det är visserligen sant. Det finnes ej en bok av honom, där man ej möter originella analyser och skarpsynta förutsägelser. Men också inte en enda, där icke allt detta skämmas av dels den redan antydda alltför stora tilltron till den egna profetiska blicken och dels av en egendomlig överklighet och fördomsfullhet, som gör den så ofta så skarpsynta förunderligt skevögd, stundom rent av blind.

Det är något utmärkande för Ferrero, att han på en gång är föränderlig mer än vad egentligen kan anses lovligt och härdnackat envis. Han älskar att kasta fram hugskott, som sedan aldrig fullföljas, häntyda på framtidsperspektiv för vilkas förverkligande skälen aldrig tydligt anges, i vaga ord skissera konklusioner som alls ej stå i samband med pre-

missar han tidigare givit. Han håller samtidigt orörligt fast vid vissa gång annammade teorier. Han säger t. ex. att han anser det som sin stora förtjänst, att han för ett Europa, som i förtvivan att finna ordning i kaos, förlorat tron på att ordning överhuvud kan vinnes igen, predika nödvändigheten av denna tro. Men även den som sympatiserar aldrig så uppriktigt med det han i samband därmed säger om det sakernas tillstånd som framför något annat kommer honom att häftigt fördöma despoti och förtryck, illegalitet och fåvälde, kan ej undgå att undra om ej Ferrero i själva verket kallar "oordning" blott en viss med hans teorier överensstämmande författning, en för visso mycket mänsklig ståndpunkt, men ej en som riktigt klar den som vill vara allseende.

Trots sitt myckna orlande om krigets revolutionära inverkan har Ferrero liksom aldrig upplevat detta —

det är kanske ytterst därigenom hans mångfaldiga protester under och efter detsamma lämnar en i allmänhet så likgiltig. Han har då han analyserat den sista stora kraftmätningen varit för upptagen att finna paralleler i fjärran och nära tid för att hinna uppfatta att alla likheter till tiots, dock varje nytt "uppreppande" innebär så mycket verkligt nytt, att det därigenom blir olika det föregående. Han har sett så att säga krigets materiella revolution i sitt fädernesland, ej dess spirituella. Att fascismen där den uppträder som renast representerar ett nytt sinnestillstånd, har aldrig gått upp för honom och därför faller hans skoningslösa och i mycket berättigade kritik ofta till marken. Det är kanske, när allt kommer omkring ej så underligt att hans böcker fortfarande få tryckas. De intressera, men de övertyga icke.

Kvinnofrid i Göteborg

Kvinnofrid, studentmössa och herrtycke äro, ständiga problem endast med något växlande aktualitet och städes fömliga som spaltfyllnad. För varje gång konstaterar dagspressen med rörande enighet att av det förstnämnda finns plats intet, av den andra kategorien alldeles för mycket och av den tredje finns det mesta i fantasin. Sen stå vi på samma fälek igen. Och det må nu vara hänt vad studentmössa och herrtycke beträffar.

Men antingen har då kvinnofriden delbatterats av en hittills ganska sällsynt anledning. Det har för en gångs skull tagits initiativ till att avhjälpa missförhållandet och öns av ingen mindre än landshövdingen i rikets andra stad.

Polistämningen i Göteborg har nämligen av landshövding von Sydow erhållit en skrivelse, i vilken han anmodas att vidtaga skärpta åtgärder för att få ett bättre skickens tillstånd i Göteborg, där förhållandena nu äro snart sagt öfverliga, d. v. s. öfverliga ur göteborgarnas synpunkt sett. Till Stockholmsförhållanden komma de på långt när inte upp, försäkrade på förfrågan Göteborgs polisintendent. Till det nattiv som utvecklas på Birgerjarlgatan och Drottninggatan finns intet motstycke i Göteborg. Göteborgarna äro bara bortskända, det är hela "felet", säger polisintendenten!

För övrigt har hr polisintendent ett förslag, som är värt att tänka på. Han föreslår, att de "herrar", som av polisdomstolen blivit dömda för sådant förargelseväckande beteende, som det här är fråga om, löra få sina namn offentliggjorda i pressen. Det helse ju visserligen endast en ringa procent, ty "förargelseväckande beteende" är som bekant ett ytterst färdigt begrepp, åtminstone när det gäller kvinnofriden i Stockholm. Därtill fördras ännu sådant uppträde som på Hamngatan nättan till förra tisdagen, då polisen drog blankt för att få bukt med tre "herrar" på deras nattliga expedition.

Extra inkomst — hemarbete

genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vär räknung på två patenterade stickmaskin ABE — specialmodell.

Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.

Ochbetala icke rättstickningsapparater med korta nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125.—, vilken kan kompl. med randapparater för 200 stickning. Nyhet: Are-långstickmaskin, Naumanns världberömda symmaskiner med kullager. Begär prospekt.

NORDISKA TEXTILKOMPA NIET
Vaasgatan 15—17, STOCKHOLM.

AT

Professor von Wéndts
NORMALBRÖD
LÖSST BAKADE VARUMÄRKT

Det säkerställer kroppens behov av tillskottsmen, närämter och vitaminer, utan vilka hälsa och krafter ej kunna behållas.

Tillverkas för närvarande i 3 mjölkbrödstyper: Märkt Normalbröd 30 öre, Jäst Normalbröd 50 öre samt en Granhamstyp 50 öre.

Normalbröd-Fabriken
INDUSTRIGATAN 4 - STOCKHOLM
Telef. 301 05.

Skulle Eder handlande ej föra till, så ring oss direkt!

Längs horisonten

(Forts. fr. sid. 1.)

Men de eviga lagar, under vilka vi lyda veta icke av några dispenser för krig. Det är synd om de stackare, som vant sig vid krigets moral och som fortsätta som de äro vana, när de plösigt söta på en helt ny fredsvariering av sitt uppförande. Hela tillståndet i Ungern är betecknande för ett land, som aldrig i sitt hjärta slutit fred och som tänker och handlar som om det ännu vore krig.

Gud och Mammon.

När Ford begav sig ut till Europa på sin freds expedition år 1915 förklarade han att han ämnade frånsä världens med motorplogar. Det skratade hela världen, den i krig inbegripna världen, åt. Nu skrattar man inte åt Fords motorplogar. Sovjet betraktar det som en stor seger för sin ekonomiska politik, att det förmått Ford

lämna 12,000 motorplogar på kredit. Men man må undra, om det inte är hans gamla motorplogdröm som förmått honom att avvika från sina ekonomiska principer. Han tar kanske risken för att de 12,000 plogarna i Rysslands jord måtte arbeta för fredens sak.

Liksom hela Amerika har Ford två naturer: en idealistisk och en materialistisk. Till fullkomning tjäna de Gud och Mammon.

När man för krig på kredit.

England har även reglerat sina af-färer sedan kriget med Italien. Detta land skall under 62 år betala 4,500,000 pund om året. England får nu från Frankrike och Italien årligen endast hälften av vad det måste betala Amerika. Det är vanskligt att föra krig på kredit. Men ännu vanskligare att finansiera dem. Även segrarstater ha svårt att betala.

Italiens fölkömgång har ökat med 3 millioner människor sedan 1921. Så nu finns det snart folk igen att döda och att dö.

De obotfärdiga.

Motståndet i Tyskland mot inträdet i Nationernas förbund har begagnat sig av det faktum att ockupationsarmén i Rhenlandet är större än den borde vara, även nu sedan Kölnzonen utrymts. Först skall armén reduceras innan vi anmäla oss till inträde, heter det. Rikskanslern har förklarat att inträdet i N. F. är en sak för sig. Men hans ställning är icke stark, han fick med knapp nöd förtroendevotum i riksdagen. Socialdemokraterna nedlade sina röster. Från fransk sida sätter man upp

nya fordringar på tysk avväpning, som villkor för minskning av ockupationsarmén. Nu har man trots Locomandoan fått ett litet återfall i den gamla vanan att begära bevis på motspelarens goda vilja först, innan man ger prov på sin egen.

Sju är för Rakel.

Kölnzonen är fri från trupper nu efter sju år. Engelsmän och tyskar skildes i vänskap. Tyskarna begagnade tillfället till att sjunga den förbjudna Deutschland över alles. Det är väl förbundet som gjort den så kärans borde väl Tyskland ha lärt sig att det är förligt med *über alles*.

Schweiz inför samtid och eftervärld.

Det är kuriöst, att Schweiz, sätet för Nationernas förbund, är ganska immun mot dess anda. Nu när det själv

Pennan och svärdet.

Det här talats en del om den internationella författarföreningen Pennklubben med anledning av att den svenska avdelningens ordförande, Anders Österling, varit den engelska klubbens gäst. Ett yttrande av stiftaren, Galsworthy har återats: klubben vill bevisa att pennan är mäktigare än svärdet.

Problemet är väl inte så mycket att avgöra vem som är mäktigast. Det viktigaste är att inte pennan hjälper svärdet eller kallar svärdet till sin hjälp. När de två makterna gadda sig samman som de gjorde 1914—18 då kunna de göra vad rackartyg som helst.

En storman.

Kardinal Mercier, som nyligen dött, var i sanning en man som visade att andens makt rådde på svärdets. Han var den samlade anden i Belgien under hela ockupationstiden och den tyske kommandanten, general v. Bisling, förmådde litet mot den mannen

Vid opasslighet

och särskilt dagen efter är det välgörande och uppräckande att dricka ett glas *Fruktadt-Samarin*, det utrensar osunda och skadliga samlingar från kroppen och uppriskar blodet, det ger välmående och vigör. Pris pr. fl. kr. 2.50. Säljes å apotek samt hos drog- och färghandlare m. fl.

Cederraths Tekn. Fabrik - Stockholm

Rylander & Olsson
Bok-, Tidnings- & Accidensstryckeri

Levererar
förstklassiga arbeten såsom
BÖCKER, TIDNINGAR
och AFFÄRSTRYCK
till billigaste priser och på
kortaste tid.

STOCKHOLM
Lilla Vattugatan 25 - Norr 7606

Möbler

Förstklassiga köpes
fordelaktigast och på
förmånliga villkor.

A. B. Möbelcentralen
Uttställningsväg, Gula Brogat, 25, 1 tr.
Tel. Norr 5236, Stockholm, Tel. Norr 5239

Det går an

ROMAN
av
C. J. L. ALMQUIST

TREDJE KAPITLET.

Den, som vill skära glas, min herre, han måste hava diamanter!

Sergeanten hade bestämt satt sig i sinnet, att han skulle visa sin bekantskap en artighet. Han gick därför ned i matsalongen och begärde ett skålpund konfekt. Fanns aldrig till salu på ångbåtar, svarades. — Så för fan! finns här då apelsiner? sånt tycker jag ligger där framme i korgen? — Ja, — Gott, gif mig fyra.

Då han kom med sin frukt i handen, fann han däckat på följande sätt uppriktat och ordnat. Större delen av det bättre folket — herrarna, fruarna och barnen — hade gått ned i salongen. Några par stutto väl på akterdäcket, men icke just i livligt samtal, fast icke heller alldeles sovande, dock i full oppmärksamhet på allt vad dem själva omgav. Dalkulorna, längst framme vid förstvärr, syntes, nedlutade över de ringlade trossarna och slumrade. De fyra å fem förut omtalade jungfrurna hade samlat med ryggarne emot ett till hälften uppväckat s-ge, kaptenen var förmodligen i sin hytt; han sågs icke på däck. Maskinisterna gingo på i ergastulur. Var är då min skär? frågade sig sergeanten.

Han upptäckte henne slutligen sittande på en grönmålad spjalöf, som stod vid relingen i nischen bakom ena hjulöverbyggnaden. Sergeanten fann en så avskild plats ganska angenäm, gick dit med sina apelsiner, satte sig bredvid henne och bjöd.

Hon nickade ett gott bifall och tog upp sin bors.

— Så för millioner hundra sjuttio granater! tänkte sergeanten, med blott ett uppståndande i ansiktet; hon måtte väl icke nu bums och kontant vilja betala mig för apelsinerna? Det här lägre borgerskapet ger jag . . .

Så illa blev det heller icke; hon upptog ur sin virkade penningning en kniv med pläterskaft, och avskalade med den en apelsin, som hon artigt räckte åt Albert. Sedan avskalade hon en åt sig, skar den i sex delar och började läsa sig väl smaka.

— Tack, bästa Sara! sade Albert och emottog sin apelsin. Därpå begärde han och fick låna hennes kniv till sönderstyckande av sin frukt. Han besåg kniven med en viss undran; den var utmärkt trubbig, ja alldeles rund i spetsen, utan att dock likna en bordskniv. I övrigt var den ny och tämligen vass på ena sidan. Han brydde sig ej vidare därom, utan sade efter en liten stund: nu, Sara, måste vi bli närmare bekanta, och du skall säga mig huru nära släkt du är med din moster, hon där, som . . .

Icke kom det i morse? Det blir ej svårt att säga, kan jag tro, huru pass nära släkt jag är med min moster.

— Ja visst, men . . .
Ja, jag är rätt ledsen att hon icke har en fått lov att taga sig egen skjuts, eller fara på Göteborgsdiligensen; och man får se varest vi kunna sammanträffa på vägen, om det allskär. Kanske dröjer hon nu kvar i Stockholm, då det gick så där tvärt för henne vid själva utloppet. Jag har en annan moster till, skall du veta, en ogift, heter Gustava; och hon i Lidköping och ser om min sjuka mor, medan jag är bortrest. Men den här moster Ulla har länge varit Stockholm, och hon skulle nu bara resa åt hemorten med mig för att litet ruska på sig; och det var dumt, att hon skulle försöka sig; men det gör hon ofta, stackars moster Ulla. Jag var också ledsen för min egen räkning; det är alltid gott att hava en moster, eller så, med sig när man färdas. Men jag var säker, det skulle icke slå mig felt att träffa någon restande ändå på vägen, som — åt själv, Albe! icke åter jag ensam upp alla de här.

— Tack, sade han, glad att även få yttra ett ord. Färdas du ofta till Stockholm? Det är minnsann en lång väg mellan Stockholm och Lidköping.

Jag har aldrig varit till Stockholm förr. Jag behövde det nu, för att fälla på olja och diamanter, och besöka det nyaste modet.

Sergeanten såg undrande på hese kan och teg. Olja? tänkte han. Jag måste helt och hållet hava misstagit om min hennes beskaftighet. Hm! Det nyaste modet? Han måtte hennes figur från topp till tå: den var minnsann också rätt elegant, nämligen i sitt slag. Slutligen yttrade han halvhögt: Diamanter?

— Ja, just diamanter, min herre! Ha . . . du tror kanske, att flinta duger, du? Nej nej men. Att så små del liksom i ett gevärslås, det går flinta an till. Men se, den som vill skära glas, min herre, han måste hava diamanter!

Hennes ögon öppnade sig och glimmade vid dessa ord liksom av en medfödd, hög självänka. Hon syntes nästan stolt, ehuru stolthet aldrig annars visade sig i hennes blick, utom vid de tillfällen, då hon vände någon ryggen. Och så sjönk hon genast ned till förtrolighet igen, då hon märkte Albert vara på vägen att i häpenheten tappa apelsinen. Hon tillade: vi hava alldeles tagit kritan ifrån Göteborg annars, och kunde hava gjort så med oljan och min mor fick brev om, att den skulle fås för i skilling bättre per kanna i Stockholm, och så roade det mig att fara hit upp och höra efter, då jag hade en moster här förut att bo hos. Men det nya modet, som de talade så vitt om i Lidköping, huru de nu uppe i Stockholm skulle hava hittat på att färga glas till kyrkfönster, det bryr jag mig icke om. Icke har jag sett sådant i Stockholm; jag besökte med flit alla kyrkorna i den staden, och det var icke lätt arbete, ty de voro öfvermålad många; men där fanns icke färgat glas i en enda. Jag vet icke var den osanningen är kommen ifrån om ej från Upsala där er assessor här hålla på att måla fönstren i ett altarkor. Jag ville eljest låra mig det; ty vi hava många beställningar av kyrkfönster både till — ja — och ända ned emot Skara. Ty i Skara finnes ingen människa som kan hantera glas och jag visste det skulle bli en stor och artig tjänst om vi kun-

de färga glas på verkstaden. Vi skulle då vara de enda, så nära, som hade makat med det nya modet; och de skulle taga av oss, så fort något spräcktes i kyrkorna. Men likom det; jag hör att det modet brukas i angestans, och då är det ock ingenting värt. Diamanter fick jag rara, så jag är ganska nöjd med resan; och olja sen . . .

Men vartill i Guds namn brukar du så mycken olja?

— Till kitt, vet jag. Vartill skulle väl olja här i livet annars vara?

Men varföre reser icke din far själv i så viktiga och långväga affärer?

— Å min Gud! han är död för sex år sedan.

Det var en annan sak.

— Och min mor, stackare, har stått för verkstaden sedan, med rättigheter som änka, förstås; men hon har på hela tu åren legat till sängs jämt, så hon kan säga, att det är jag, som ensam står före.

Men säg mig, vackra Sara, huru gammal par exempel är du då, i fall jag tors fråga?

— Tjuggufyra är det litet till.

Vad? är det möjligt? jag tog dig för aderton år. Sådana kinder — denna hj . . .

— Ja, desamma kinderna gick jag med vid aderton år. Man säger, att fiskalsdottrar, manseller och fröknar giva sig ut för yngre än de äro, såsom jag börde de brukade vid Lunds brunn; men jag finner föga heder till, att se gammal ut vid ett ung åder till. Då håller jag vida bättre, att göra tvärt om. Huru pass till ären är . . . om jag tors fråga?

Jag? är du nästan jämnåriga; jag är tjugo fem år.

— Och jag, som tog dig för en person om sina nitton är allenast, vilken ännu icke passerat graderna. Så fränt här du dig åt.

Graderna? ja, kära du, för att vara uppriktigt, dem har jag icke ännu passerat och kommer kanske aldrig så vida.

— Vad . . . vad är du då för en?

Blott underofficer.

— Sådane har jag förr sett bland Skaraborgarne, och det var hederliga

karlar. Jag minns vid Lunds brunn . . . där gingo dagdrivarna till mamseller och lötsade dricka hälsovatten för ett och annat; då var där ock en svärm Västgötahals- och Skaraborgslöjtmantar, kaptenier, majorer, och dylikt som de kalla officerare, vilka även lötsade må illa och talade med mamsellerna. Men säg jag nänsin vid Lunds brunn några underofficerare, så var det alltså reella karlar med välrikt om, ock som icke drucko för nöjet.

Men vad gjorde du då vid Lunds brunn, Sara? du, såsom frisk, hade väl blott rest dit att njuta av den sköna naturen?

— Jag var där allenast en dag, och hade min profit av askar, jag måste färdas dit för att se efter ett par av våra färgpojkar, som blivit eftervalskade att sätta i en hop urter i brunnsalongen, som blivit utslagna under en besynerlig bollkastning, brunngästerna emellan, på den 4 juli. Man är aldrig säker för pojkarne; de så sönder varan, så första de ej heller att skära; illa hantera de diamanter. Som det nu var ett betydligt arbete, för jag själv dit och ångar det icke, vad tycker du, Albe? jag satte i 56 smårutor, 2 av samt re gröt glas; och hörl., 34 av skönt tafvelglas. Dessutom sålde jag tio glassakar, sådana som endast vi göra på verkstaden, med guldpapper under till fister; och sex stora lanternor, som de skola hava att lysa sig med, när de gå i källaren efter selsevatten, och såpa, och kreuterzervinell, och slikt. Som jag säger, jag såg där endast två underofficerare, allvarsamma karlar med gikt. Västgötadalar bägge. Huru kommer det till, att du kan vara underofficer, och är blott en så ung människa?

I Stockholm bruka de stundom yngre underofficerare . . . i synnerhet som . . . ja, ser du, jag är egentligen icke långt ifrån officer . . . sergeant . . .

— Schersant? nå bra, som det är.

Fråga aldrig efter att bli officer, löjtmant och dylikt skralt sällskap. Vad göra de dagtjvarne annat, än tala strunt med mamsellerna om dagarne, och om kvällarne med jungfrurna. Skräp! kräs och kragar, tomma magar.

Paus.

(Forts.)